

A ZÖLD INFRASTRUKTÚRA

GREEN INFRASTRUCTURE

SZERZŐ/BY:
NIGEL THORNE

Az Egyesült Királyságban a Natural England (Természetes Anglia) egy olyan kormányzattól független szervezet, amely kellő szakértelemmel és erőforrással rendelkezik, hogy kutatások alapján a legjobb gyakorlati tanáccsal lássa el a kormányt arra vonatkozóan, hogy miként biztosítsák mindenki számára Anglia természetes "jólétének" és természeti kincseinek megőrzését. Ez a szervezet az angol kormány tanácsadója a "természeti táj" és környezet megóvásában, s célja, hogy biztosítsa a környezet alkalmazkodóképességének védelmét, értékeinek megőrzését a jövő nemzedékek számára, lehetővé téve az emberek és a természet gyarapodását. A szervezet kezeli a "zöld gazdálkodási rendszereket", ügyel a biodiverzitás fenntartására, a védett fajok nyilvántartásba vételére, valamint a nemzeti parkok és kiemelkedő természeti szépségű területek (ANOB) védelmére, továbbá összefogja a nemzeti természetvédelmi területekhez (NNR) kötődő tudományos munkálatokat (SSSI).

A Natural England (Természetes Anglia) az alábbiak szerint határozza meg a zöld infrastruktúrát:

"A zöld infrastruktúra egy olyan stratégiailag tervezett hálózat, amely a kiváló minőségű zöldfelületeknek és egyéb környezeti jellemzőknek a legszélesebb skáláját jelenti. Ezt a zöld infrastruktúrát úgy kell megtervezni és üzemeltetni, mint egy multifunkcionális erőforrást, amely képes ökológiai szolgáltatásokra, és az életminőséget előnyösen formálja azáltal, hogy biztosítja a fenntarthatóságot a társadalmi közösségek számára. Ezt a zöld infrastruktúrát tiszteletben kell tartanunk oly módon, hogy a tervezésében és fenntartásában kiemeljük az adott tájkarakert, és hangsúlyozzuk az adott te-

rület egyediségét mind az élőhelyek tekintetében, mind a tájhasználatban.

A zöld infrastruktúra magában foglalja – mintegy felfűzi – a meghatározott zöldterületeket és az új helyszíneket az épített környezet szövetébe ágyazva azzal a céllal, hogy csatlakoztassa a városi területet a tágabb értelemben vett vidéki háttérrel. Következésképpen, minden létező térbeli skálán meg kell valósítani a zöld infrastruktúrát, valamint a természetes zöldfelületek védelmét – a kistérségi szinttől kezdve a regionális léptéken át egészen város peremterületeit átfogva, beleértve a szélesebb értelemben vett vidéki tájat."

[A zöld infrastruktúra magában foglalja a folyórendszereket és partvidéki környezeteket is (erre utal a Blue (Kék) infrastruktúra elnevezés, amelyet szintén gyakran használunk).]

A zöld infrastruktúra (GI) kiterjed minden elképzelhető közösségi és rekreációs területre és parkra, beleértve a tájképi kerteket és a regionális szabadtereket, országos parkokat, közösségi tereket, bérelt háztáji kerteket, templomkerteket valamint a temetők kertjeit is. A dolog lényege, hogy középpontba állítsuk a táj és a környezet tervezését azáltal, hogy egy stratégiai jelentőségű zöldhálózatot hozunk létre, amely keresztreférenccel kapcsolódik a tájhoz, és előnyöket, értéket hordoz az embereknek, a közösségeknek, továbbá a teljes élővilágnak. Így nem válik helyspecifikussá, hanem átfogó jelentőséggel bír a szélesebb táji és környezeti szempontok figyelembevétele miatt. A zöld infrastruktúra meghatározza az állami és a magánforrások elosztását is és úgy működik, mint egy multifunkcionális, ökoszisztémán alapuló szolgáltató hálózat.

Célja, hogy olyan élhető közösségi szabadterek létrehozására fogalmaz-

zon meg útmutatást, ahol az emberek szívesen élnek és dolgoznak. A zöld infrastruktúra egyben stratégiai erő is, különösen abban a tekintetben, hogy olyan követelményeket támaszt a tájjal és a környezettel szemben amelyek az éghajlatváltozás negatív hatásait mérséklék. A cél az, hogy összehangolt és következetes megközelítéssel, tervezéssel, valamint a szabályzatok és ajánlások összehangolásával mindenki számára előnyös környezetet alakítsunk ki.

A GI-ben alapvető fontosságú az az elképzelés, amelyet a "hely megteremtésének" nevezünk, s amely magába foglalja és területrendezést, és egyben teljes együttműködést jelent a hasonló témájú kormányzati tennivalókkal. A szándék az, hogy kutatással és a bevált esettanulmányok elemzésével segítsük a jövőbeli zöldterületek tervezését és megvalósítását, amely bizonyíthatóan többszörös hasznot jelenthet, beleértve a hagyományos megoldásokkal nem elérhető gazdaságosságot. Az eredmények kihangsúlyozzák a legfontosabb kérdéseket, valamint a kapcsolódási pontokat nemzeti, regionális és helyi szinteken egyaránt.

A GI tulajdonképpen területrendezéssel, fenntartható célokkal és az ehhez kapcsolódó előnyökkel foglalkozik. Az az alapfeltételezés, hogy ez határozza meg a "hely megteremtését" vagy "a hely megformálását". Teszi ezt azáltal, hogy megkülönbözteti az egyes helyszínek egyedi sajátosságait, és elősegíti, hogy a hellyel kapcsolatos döntések és cselekvési programok megfelelően illeszkedjenek. A középpontban az áll, hogy minőségi módon kell kezelni a városrészek, utcák és parkok kérdését, mert csak így teremthető meg a polgári büszkeség, a közösségi és polgári értékek, felfogás és identitás. A tervezési el-

Within the United Kingdom, Natural England is a quasi-non-governmental organisation that has the expertise and resource to advise the government via practical, research-based evidence on best-practice operations relating to the safeguarding of England's natural 'wealth' for the benefit of everyone. A government advisor on the 'natural' landscape and environment whose aim is to ensure the environment is able to adapt, adopt and survive for future generations, allowing people and nature to thrive. The organisation manages 'green farming schemes', biodiversity, licensing of protected species, the designation of National Parks and Areas of Outstanding Natural Beauty (ANOBs), National Nature Reserves (NNRs) and notifying Sites of Special Scientific Interest (SSSIs).

Natural England defines green infrastructure as follows:

"Green Infrastructure is a strategically planned and delivered network comprising the broadest range of high quality green spaces and other environmental features. It should be designed and managed as a multifunctional resource capable of delivering those ecological services and quality of life benefits required by the communities it serves and needed to underpin sustainability. Its design and management should also respect and enhance the character and distinctiveness of an area with regard to habitats and landscape types.

Green Infrastructure includes established green spaces and new sites and should thread through and surround the built environment and connect the urban area to its wider rural hinterland. Consequently, it needs to be delivered at all spatial scales from sub-regional

to local neighbourhood levels, accommodating both accessible natural green spaces within local communities and often much larger sites in the urban fringe and wider countryside."

[Green Infrastructure also encompasses river systems and coastal environments (these are sometimes also refer to as Blue Infrastructure).]

Green infrastructure covers every conceivable public and amenity space within the landscape from regional and country parks to community gardens, allotments, churchyards and cemeteries. The core theme is about placing landscape and the environment at the heart of the planning exercise to produce a strategic and obviously linked network of landscape and spaces with cross-referenced benefits for people, communities and wildlife. Thus, it goes beyond the site specific, covering the bigger picture and placing everything in a broader landscape and environmental context. It identifies the public and private resource assets and operates as a multifunctional, connected network delivering ecosystem services.

The purpose and scope of the guidance is to enable the creation of places and communities where people want to live and work. It is to be a strategic force particularly in face of the demands placed upon our landscape and environment by the effects of climate change. The aim is to give a coordinated and consistent approach to planning for everyone to use for effective delivery of those policies and recommendations. GI is fundamental to the idea of 'place-making' and spatial planning that can run in a collaborative exercise with other government agendas on similar

topics. The idea is to research and analyse best-practice case studies for the future planning and delivery operations that can demonstrate multiple benefits, including economics, which more traditional solutions may not be able to achieve. The results should highlight the key issues and links at national, regional and local levels.

GI is all about spatial planning and sustainable objectives with the associated benefits. The fundamental belief is that it determines 'place-making' or 'place-shaping'. It does this by recognizing the character and distinctiveness of different locations to ensure that policies and programmes respond accordingly. Central to all of this is the quality and management of neighbourhoods, streets and parks to engender civic pride, community and civic values, perceptions and identity. The design principles must respond to identified, researched and acknowledged landscape character and thus, a sense of place.

The GI guidance is set out in relation to central government policy framework. The core elements of this focus on the economic (i.e. economic growth and employment); the environment (i.e. protect and enhance our cultural heritage, landscape, geodiversity, biodiversity, conservation, climate change adaptation and mitigation, sustainable transport, etc.); and social aspects (i.e. health and well-being, community cohesion, volunteering and life-long learning). These are cross referenced to important concepts such as recreation, access, habitat creation, landscape development context, productive landscapes (food, etc.), energy production and conservation, flood attenuation and water

veknél összhangban kell lenniük a kutatások által feltárt értékekkel, mert így lehet erősíteni táj saját, helyi jellegét, karkaterét s ezáltal a hely szellemét.

A GI iránymutatása határozza meg a központi kormányzat számára a politikai keretet. Az alapvető elemek között hangsúlyt kapnak a gazdasági kérdések (gazdasági növekedés és foglalkoztatás) és a környezetvédelem (kulturális örökségvédelem és tájvédelem, a bio- és földdiverzitás védelme, a természetvédelmi feladatok, továbbá az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a negatív tendenciák mérséklése, a fenntartható közlekedés stb.). Ezen felül fontosak a szociális szempontok is (pl. egészség és a jó közérzet, a közösségi kohézió, az önkéntesség elve, valamint az élethosszig tartó tanulás). Mindezek olyan további, fontos fogalmakhoz is kapcsolódnak, mint: rekreáció, hozzáférhetőség, élőhelyek létrehozása, területfejlesztési vonatkozások, termelő táj (élelmiszertermelés stb.), energia előállítás és -megtakarítás, árvízvédelem és vízgazdálkodás, hűtő és károsanyag-megkötő hatású hőelnyelő területek.

A GI-útmutató segít meghatározni a hatékonyságon alapuló fenntartható közösségi stratégiát. Ez előmozdítja és javítja a jó közérzetet és meghatározza a jövőképet, amely befolyásolja a területi tervezési folyamatokat. Amennyiben egy folyamat-hoz feltétlenül szükséges az adatgyűjtés, akkor a bizonyítékok összegyűjtésének munkáját már a korai szakaszban be kell fejezni, ahhoz, hogy annak haszna legyen. Helyi megállapodások útján határozzák meg a prioritásokat, mind a helyi mind a központi kormányzat részére, egy három éves, célokat és indikátorokat tartalmazó program keretén belül. Ezek alapján dönthető el, hogy a folyamat sikeres volt-e vagy sem, azaz az elért célok teljesültek-e (pl. az egészségügyi célok, az éghajlat-változási hatások mérséklése, a biológiai sokféleség megőrzése, az árvízi kockázat csökkentése stb.). Ez a folyamat egyben egy stratégiai vízió is, amely tudományos bizonyítékokon alapul, és amelyet forrásokkal ellenőrizni és értékelni kell, hogy az emberek, a táj és a környezet evolúciós céljai megvalósulnak-e.¹

A GI-tervezés jelentősége közvetlenül igazodik az Európai Táj Egyezményhez (ELC). Az útmutató kimondja: "Az

ELC definíciója szerint a táj 'az ember által érzékelt terület, amelynek jellege természeti tényezők és/vagy emberi tevékenységek hatása és kölcsönhatása eredményeként alakult ki'. Az ELC elismeri a táj többfunkciós értékét, valamint hogy a táj 'integráló médium' szerepét tölti be a földhasználat tervezése során. Arra törekszik, hogy a tájat a tervezés kezdetétől fogva figyelembe vegyék, ami teljes összhangban van a zöldinfrastruktúra-megközelítéssel." Így a GI útmutatása közvetlenül hozzájárul az Európai Táj Egyezmény által megfogalmazott célok eléréséhez.

A Zöld Infrastruktúra Értékelése Eszköztár nevű projektet egy konzorcium hozta létre 2008 decemberében, melynek feladatköre volt az angliai gazdasági fejlődés biztosítása, a természeti környezet és helyhez kapcsolódó értékek megteremtése. Ennélfogva a GI mint politikai útmutató megfogalmazása nyomán jött létre a felismerés, hogy csak megfelelően megtervezett, kialakított, fenntartott zöld infrastruktúra (táj- és környezetvédelem) hozhat széles körű előnyöket és teremthet olyan élhető térségeket a helyi közösségek számára, amelyek lehetővé teszik a fenntartható gazdasági növekedést, különösen a növekvő gazdasági megszorításokkal egy időben.

Az értékelési eszköztár fő célja az volt, hogy létrehozzon egy olyan egyszerű keretet, amely segíthet azonosítani és értékelni a "zöld" beruházások viszonylag tág értelemben vett előnyeit és a már létező "zöld" eszközöknek a hatását függetlenül attól, hogy ezek az előnyök közvetlenül hozzájárulnak-e a helyi gazdaság fejlődéséhez, vagy szélesebb értelemben (nem piaci hozamokon keresztül) biztosítják a társadalom és a környezet előbbre jutását. Az értékelési eszköztár betekintést nyújt számos ágazat kulcsfontosságú tényeibe és koncepcióiba, mint pl. gazdasági fejlődés és megújulás, közegészségügy, természetvédelem, s célja, hogy egy erős platformmal segítse a jobb kölcsönös megértést és együttműködést. Jelenlegi változata inkább csak prototípusként jelent meg, mintsem befejezett verzióként, elismerve azt a tényt, hogy még mindig sok a tennivaló az eszköztár pontosítása körül.²

¹ További információk és példák a GI iránymutatására és működésére a www.naturalengland.org.uk, www.naturaleconomynorthwest.co.uk, www.cityoflondon.co.uk, www.communities.gov.uk, www.tcpa.org.uk, www.ten-project.net honlapokon található.

² A cikkben szereplő információk a Natural England "Zöld infrastruktúra Útmutató" dokumentum (Ref.: Kód NE176, 2009) és a "Zöld infrastruktúra értékelési eszköztár használati útmutatója" dokumentumokon alapulnak, amelyek elérhetők a www.bit.ly/givaluationtoolkit honlapon.

management and heat-sink properties for cooling and pollutant control, etc.

The GI guidance helps determine effective delivery based upon a sustainable community strategy. This promotes and improves the well being of the local area and determines a vision that informs the spatial planning process. If the process is to be necessarily informed then the evidence-gathering process needs to be completed in the very early stages for it to be of value. Local area agreements determine the priorities identified for both the local area and central government via a three-year programme of targets and indicators that help to monitor and determine whether the process has been successful and the targets achieved (e.g. in terms of health, climate change, biodiversity, flood risk, etc.). It is the process of a strategic vision that is all evidence based and which can be delivered, resourced, monitored and assessed for evolutionary purposes and for the benefit of people, landscape and the environment.¹

The importance of GI planning can be directly aligned with the demands made by the European Landscape Convention (ELC) in relation to landscape. The guidance document states, *"The ELC defines landscape as '...an area, as perceived by people, whose character is the result of the action and interaction of natural and/or human factors'. The ELC recognises the multifunctional value of our landscapes and that landscape is the 'integrating medium' for land use planning. It seeks to consider landscapes from the outset in plan making, which is fully consistent with the green infrastructure approach."* Thus, the GI guidance contributes directly to achieving the objectives of the Convention.

The Green Infrastructure Valuation Toolkit project was initiated in December 2008 by a consortium of organisations with remits for economic development, place making and protection of the natural environment in England. As with the GI policy guidance document it has come about due to the recognition that appropriately planned, designed, managed and maintained green infrastructure (landscape and

environment) can bring about wide ranging benefits to local communities and places, underpinning sustainable economic growth, particularly at a time of increasing economic austerity.

The main aims of the valuation toolkit are to provide a simple framework that can help identify and assess in relatively broad terms the benefits of proposed 'green' investments and existing 'green' assets, irrespective of whether those benefits directly contribute to a local economy, or provide wider non-market returns for society and the environment. It provides also an insight into key evidence and concepts from a wide range of sectors, including economic development and regeneration, public health, nature conservation to provide a strong platform for improved mutual understanding, collaboration and cooperation. The current version has been released as a prototype rather than a finished version, recognising the fact that there is still much work to be done to refine the toolkit.² ●

¹ For more information and examples of the GI guidance in operation the following websites can be accessed: www.landscapeinstitute.org, www.naturaleconomy.org.uk, www.naturaleconomynorthwest.co.uk, www.cityoflondon.co.uk, www.communities.gov.uk, www.tcpa.org.uk, www.ten-project.net.

² The information in this article has been based upon Natural England's 'Green Infrastructure Guidance' document (Ref: Code NE176, 2009) and the 'Green Infrastructure Valuation Toolkit User Guide' available from www.bit.ly/givaluationtoolkit